

prima instanță: I. Cotea
instanța de apel: Gh. Eni,
V. Movilă, N. Bondarenco

dosarul nr. 2ra-2062/14

Î N C H E I E R E

10 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul - Valeriu Doagă

Judecătorii - Vera Macinskaia, Valentina Clevadi

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Macarenco Ion, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Macarenco Ion împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral ca urmare a acțiunilor ilegale ale colaboratorilor de urmărire penală și ale instanțelor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 25 martie 2014,

c o n s t a t ă

La data de 09 aprilie 2012 Macarenco Ion s-a adresat cu cerere împotriva Ministerului Finanțelor privind încasarea prejudiciului moral ca urmare a acțiunilor ilegale ale colaboratorilor organelor de urmărire penală și ale instanțelor de judecată în sumă de 1 mln lei, cât și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Macarenco Ion a invocat că la data de 07 aprilie 2009, s-a deplasat din satul Andrușul de Jos, raionul Cahul cu un microbuz spre or. Chișinău. Motivul deplasării constituia dorința de a participa la mitingul din centrul orașului. Ajungând în orașul Chișinău, el și cu alți protestatari s-au deplasat pe jos pînă la

Primăria mun. Chișinău astfel încât microbuzul a fost parcat mai departe de Piața Marii Adunări Naționale, de unde s-au îndepărtat, pe acostament, reușind să meargă aproximativ 25 metri pe bd. Ștefan cel Mare și au fost doborâți de polițiști înarmați și mascați, care i-au agresat fizic. Au fost reținute 10 persoane, care au fost duse la CGP mun. Chișinău, unde au fost ținuti în curte cu fața la perete, fiind bătuți în acest timp, cauzându-le astfel groaznice dureri fizice, apoi le-au luat amprente și ulterior au fost dezbrăcați și duși în izolator. După audieri, au fost duși în celule.

Menționează Macarenco Ion că tot la data de 07 aprilie 2009 a fost emisă de către procurorul Sergiu Croitor, ordonanța cu privire la pornirea urmăririi penale, fiind bănuț de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 285 alin. 4 CP RM. Începând cu data de 07 aprilie 2009 a fost deținut în condiții inumane și degradante în CGP mun. Chișinău, iar la data de 10 aprilie 2009 a fost eliberat ca urmare a emiterii unei încheieri judecătorești prin care s-a refuzat aplicarea arestului în privința sa. Ulterior a părăsit teritoriul Republicii Moldova deoarece era persecutat din cauza intenției sale de a participa la mitingul din 07 aprilie 2009. Astfel nu a avut posibilitate să revină în Republica Moldova până la emiterea deciziei cu privire la atribuirea statutului de refugiat din 19 aprilie 2010.

Macarenco Ion indică că între timp, din cauza stresului suferit ca urmare a dosarului penal intentat în privința lui, din cauza temerei că familia lui este în pericol, socrii lui Macarenco Tudor și Macarenco Măria au decedat, însă el cu familia sa nu a putut participa la funerarii. Acționând în interesele reclamantului au fost dispuse mai multe demersuri în adresa Procuraturii mun. Chișinău cu scopul de a documenta cauza, în special au fost solicitate ordonanțele de pornire a cauzei penale în privința reclamantului, ordonanța de refuz, precum și deciziile instanțelor de judecată cu privire la aplicarea măsurilor de restricționare în privința reclamantului. La aceste demersuri au fost expediate doar ordonanța din 07 aprilie 2009 emisă de Procuratura mun. Chișinău și ordonanța din 19 martie 2010 prin care cauza penală ar fi fost încetată în privința unui număr impunător de persoane printre care și reclamantul Macarenco Ion. Procuratura mun. Chișinău nu a furnizat alte acte pe motiv că dosarul penal în care figurează și reclamantul s-ar afla la controlul Procuraturii Generale.

De asemenea Macarenco Ion a menționat cu certitudine că în privința lui a fost pornită ilegal o cauză penală, care ulterior a fost încetată din cauza lipsei în acțiunile sale a elementelor infracțiunii. Potrivit ordonanței Procuraturii mun. Chișinău din 19 martie 2010 ar fi fost scos de sub urmărire penală, deci aproximativ după un an, în timp ce avea calitatea de învinuit.

Solicita Macarenco Ion încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 1 mln lei precum și încasarea de la pîrît în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de judecată suportate în acest proces.

Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul din 07 noiembrie 2013, s-a admis acțiunea lui Macarenco Ion. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Macarenco Ion suma de 90000 lei în contul reparării prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale Procuraturii.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 25 martie 2014, s-a admis apelul declarat de Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției. S-a modificat hotărîrea primei instanțe din 07 noiembrie 2013 prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral cauzat de organele de urmărire penală de la 90000 lei pînă la 30000 lei. În rest hotărîrea Judecătoriei Cahul din 07 noiembrie 2013 s-a menținut.

La data de 08 mai 2014 Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 25 martie 2014, solicitând admiterea recursului, casarea parțială în privința încasării prejudiciului moral în sumă de 30000 lei, modificarea hotărîrii primei instanțe, prin care să fie diminuată suma prejudiciului moral de la 30000 lei pînă la 7000 lei.

În motivarea recursului Procuratura Generală a invocat că decizia instanței de apel în privința încasării prejudiciului moral este neîntemeiată și ilegală, fapt manifestat prin aprecierea arbitrară și selectivă a probelor, precum și aplicarea eronată a normelor de drept materiale.

La data de 28 mai 2014 Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 25 martie 2014, solicitând admiterea recursului, casarea hotărîrii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care pretențiile reclamantului să fie respinse.

În motivarea recursului, Ministerul Finanțelor a invocat argumente similare recursului declarat de Procuratura Generală.

La data de 19 iunie 2014 Macarenco Ion a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 25 martie 2014, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

În motivarea recursului, Macarenco Ion a invocat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, or la determinarea cuantumului prejudiciului moral instanța de apel neîntemeiat și fără concluzii certe a micșorat mărimea compensației prejudiciului moral, fără a ține cont de condițiile privind aprecierea mărimii prejudiciului cauzat, prevăzute la art. 1423 din Codul civil.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sînt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră, că recursurile declarate nu se încadrează în temeiurile prevăzute la normele de drept citate.

Argumentele invocate în recurs, de Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor și Macarenco Ion cu privire la aprecierea eronată de către instanțele ierarhic inferioare

a cuantumului prejudiciului moral nu poate fi reținut pe motiv că instanța de apel a raportat corespunzător condițiile de apreciere a prejudiciului moral cauzat la circumstanțele cauzei, fapt ce a determinat estimarea justă a sumei de 30000 lei, dispusă a fi încasată pentru repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Cu referire la argumentul Procuraturii Generale și a Ministerul Finanțelor despre aprecierea eronată și selectivă a probelor de către instanța de apel, colegiul menționează că, potrivit regulilor prevăzute la Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

În recursul declarat nu se regăsește argumentul cu privire la încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Circumstanțele cauzei au fost determinate de instanțele de judecată și apreciate corect cu argumentări adecvate bazate pe normele de drept ce reglementează raportul juridic în litigiu.

Astfel, instanța de recurs notează că recurenții nu au invocat niciun argument în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

În acest sens, completul reamintește prin prisma jurisprudenței CEDO, fosta Comisie a arătat că "... art.6 parag.1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes." (*cauza Rebait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25.02.1995, nr.26561/1995*)

Colegiul concluzionează, că din conținutul cererilor de recurs nu rezultă existența unuia din temeiurile legale de recurs.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recursuri nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Macarenco Ion ca inadmisibile.

În conformitate cu art.432, art.433, art.440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Macarenco Ion se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Vera Macinskaia

Valentina Clevadî